

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGÔ HỒNG NHUNG

**GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN
LÀNG NGHỀ Ở TỈNH NGHỆ AN**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGÔ HỒNG NHUNG

**GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN
LÀNG NGHỀ Ở TỈNH NGHỆ AN**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. HOÀNG THỊ THÚY NGUYỆT

2. PGS.TS. NGUYỄN HUY THỊNH

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

Tác giả luận án

Ngô Hồng Nhung

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng, hình, hộp	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ LÀNG NGHỀ VÀ CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ	14
1.1. VAI TRÒ CỦA LÀNG NGHỀ TRONG SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở NÔNG THÔN	14
1.1.1. Làng nghề.....	14
1.1.2. Phát triển làng nghề	23
1.2. CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI VIỆC KHÔI PHỤC VÀ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ	31
1.2.1. Khái quát về các giải pháp tài chính.....	31
1.2.2. Chi ngân sách nhà nước tác động đến phát triển làng nghề	32
1.2.3. Chính sách tín dụng tác động đến phát triển làng nghề.....	39
1.2.4. Thuế tác động đến phát triển làng nghề.....	44
1.3. KINH NGHIỆM CỦA CÁC NƯỚC VÀ CÁC ĐỊA PHƯƠNG TRONG VIỆC SỬ DỤNG CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ.....	51
1.3.1. Kinh nghiệm của các nước và bài học cho Việt Nam	51
1.3.2. Kinh nghiệm của một số địa phương trong nước và bài học cho tỉnh Nghệ An.....	56
Kết luận chương 1	60

Chương 2: THỰC TRẠNG SỬ DỤNG CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH	
ĐỀ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ Ở TỈNH NGHỆ AN	61
2.1. ĐẶC ĐIỂM TỰ NHIÊN, KINH TẾ XÃ HỘI TỈNH NGHỆ AN ẢNH	
HƯỞNG ĐẾN PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ	61
2.1.1. Cơ hội về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội ảnh hưởng đến	
phát triển làng nghề ở Nghệ An.....	61
2.1.2. Những thách thức về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội ảnh	
hưởng đến phát triển làng nghề ở Nghệ An	64
2.2. CHÍNH SÁCH KHUYẾN KHÍCH PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ CỦA	
TỈNH NGHỆ AN.....	66
2.2.1. Sơ lược về lịch sử phát triển làng nghề ở Nghệ An.....	66
2.2.2. Chính sách khuyến khích phát triển làng nghề của tỉnh Nghệ An.....	67
2.3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ TỈNH NGHỆ AN GIAI	
ĐOẠN 2010- 2015	68
2.3.1. Đánh giá những kết quả đạt được về phát triển làng nghề trên	
địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2010-2015	68
2.3.2. Tồn tại	73
2.3.3. Nguyên nhân.....	76
2.4. THỰC TRẠNG SỬ DỤNG CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI	
PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ TỈNH NGHỆ AN	79
2.4.1. Thực trạng sử dụng giải pháp chi ngân sách nhà nước đối với	
phát triển làng nghề	79
2.4.2. Thực trạng sử dụng giải pháp tín dụng đối với phát triển làng nghề.....	103
2.4.3. Thực trạng sử dụng giải pháp thuế đối với phát triển làng nghề	117
2.5. ĐÁNH GIÁ CHUNG TÁC ĐỘNG CỦA VIỆC SỬ DỤNG CÁC	
GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH VÀO PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ TỈNH	
NGHỆ AN.....	126
2.5.1. Những kết quả đạt được.....	126
2.5.2. Những hạn chế và nguyên nhân	127
Kết luận chương 2	138

Chương 3: HOÀN THIÊN CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ Ở TỈNH NGHỆ AN TRONG THỜI GIAN TỚI.....	139
3.1. MỤC TIÊU VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN CÁC LÀNG NGHỀ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN ĐẾN NĂM 2020	139
3.1.1. Quan điểm định hướng của Nhà nước đối với các làng nghề nước ta.....	139
3.1.2. Mục tiêu và định hướng phát triển làng nghề tỉnh Nghệ An	143
3.2. CÁC GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN LÀNG NGHỀ TỈNH NGHỆ AN TRONG THỜI GIAN TỚI	146
3.2.1. Giải pháp chi NSNN nhằm phát triển làng nghề.....	146
3.2.2. Giải pháp tín dụng đối với phát triển làng nghề.....	157
3.2.3. Giải pháp thuế đối với phát triển làng nghề.....	164
3.2.4. Các giải pháp điều kiện.....	168
3.2.5. Kiến nghị với Chính phủ.....	176
Kết luận chương 3	181
KẾT LUẬN.....	183
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBHS	:	Chế biến hải sản
CBTD	:	Cán bộ tín dụng
CCKTNT	:	Cơ cấu kinh tế nông thôn
CCLĐ	:	Cơ cấu lao động
CNH, HĐH	:	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CSSX	:	Cơ sở sản xuất
CTCP	:	Công ty cổ phần
DN	:	Doanh nghiệp
DNTN	:	Doanh nghiệp tư nhân
GTGT	:	Giá trị gia tăng
HTX	:	Hợp tác xã
KH&CN	:	Khoa học và công nghệ
KTTT	:	Kinh tế thị trường
NHTM	:	Ngân hàng thương mại
NSNN	:	Ngân sách nhà nước
SXHH	:	Sản xuất hàng hóa
SXKD	:	Sản xuất kinh doanh
SXNN	:	Sản xuất nông nghiệp
TCMN	:	Thủ công mỹ nghệ
TNDN	:	Thu nhập doanh nghiệp
TNHH	:	Trách nhiệm hữu hạn
TTCN	:	Tiểu thủ công nghiệp
V&N	:	Vừa và nhỏ

DANH MỤC CÁC BẢNG, HÌNH

<u>Số hiệu</u>	<u>Nội dung</u>	<u>Trang</u>
Bảng 2.1:	Tình hình tiêu thụ sản phẩm làng nghề mây tre đan tại Nghệ An	71
Bảng 2.2:	Vốn đầu tư vào các dự án hạ tầng làng nghề trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2010-2015	81
Bảng 2.3:	Kinh phí hỗ trợ đào tạo nghề lĩnh vực TTCN, làng nghề Nghệ An bình quân giai đoạn 2010-2015	89
Bảng 2.4:	Chi cho đào tạo nghề của Trung tâm Khuyến công trong giai đoạn 2010-2015	91
Bảng 2.5:	Các khoản chi hỗ trợ khác cho hoạt động của các làng nghề trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2010-2015	98
Bảng 2.6:	Tỷ trọng dư nợ ngành nghề nông thôn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2010-2015	109
Hình 1:	Các bước của quá trình nghiên cứu	12
Hình 2:	Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển làng nghề	50

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Phát triển làng nghề là một nội dung chủ yếu của CNH, HĐH nông nghiệp nông thôn ở nước ta. Nhờ những chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước, trong những năm qua sự phát triển làng nghề đã đạt được những kết quả to lớn, góp phần làm thay đổi nhanh chóng bộ mặt nông thôn. Sự phát triển làng nghề đã đem lại hiệu quả về nhiều mặt, không chỉ góp phần phát triển kinh tế mà còn góp phần giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc đảm bảo an sinh xã hội.

Nghệ An là một tỉnh thuộc vùng Bắc Trung bộ, có lịch sử phát triển làng nghề lâu đời và có nhiều tiềm năng phát triển làng nghề. Từ chưa có làng nghề, đến hết năm 2010 toàn tỉnh đã xây dựng được 102 làng nghề và đến năm 2015 đã có 146 làng nghề. Phát triển làng nghề trên địa bàn tỉnh đã giải quyết việc làm cho hàng nghìn lao động ở nông thôn, tạo ra giá trị hàng năm với thu nhập bình quân đạt trên 30 triệu đồng/lao động/năm. Sự phát triển các làng nghề còn kéo theo sự phát triển của nhiều ngành nghề dịch vụ khác, tạo thêm công ăn việc làm, tăng thêm thu nhập, cải thiện đời sống người lao động, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông thôn, thu hẹp khoảng cách đời sống giữa thành thị và nông thôn, giữa nông nghiệp và công nghiệp, hạn chế di dân tự do, thúc đẩy phát triển hạ tầng nông thôn và giữ gìn văn hoá bản sắc dân tộc. Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đạt được, hoạt động làng nghề trên địa bàn vẫn còn nhiều bất cập. Có nhiều nguyên nhân ảnh hưởng tới sự phát triển của các làng nghề, nhưng quan trọng nhất vẫn là do việc hình thành và phát triển ngành nghề còn mang tính tự phát; thị trường tiêu thụ nhỏ hẹp, không bền vững; công nghệ lạc hậu, thủ công, thiết bị chấp vá, thiếu đồng bộ, do đó sản phẩm đơn giản, năng suất, chất lượng chưa cao, tính thẩm mỹ thấp, chưa tạo dựng được thương hiệu có uy tín nên khả năng cạnh tranh yếu; đặc biệt là các hộ làng nghề luôn thiếu vốn để đầu tư vào hoạt động sản xuất kinh doanh.

Để thực hiện thành công Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 30/7/2013 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ phát triển tỉnh Nghệ An đến năm 2020 đưa

Nghệ An cơ bản trở thành tỉnh công nghiệp vào năm 2020; Thực hiện Nghị quyết 06-TU của Tỉnh ủy (khóa XVII) mục tiêu đến năm 2020 xây dựng thêm được 30-50 làng nghề, gắn với thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới.

Việc hỗ trợ phát triển các làng nghề chịu tác động đáng kể từ phía các cơ quan nhà nước như chính sách đất đai, chính sách quản lý... Tuy nhiên với điều kiện làng nghề ở Nghệ An vấn đề đất đai, nguồn lao động không quá khó khăn thì nguồn lực tài chính lại trở thành thành tố quan trọng của quá trình sản xuất kinh doanh. Do đó việc tìm ra các giải pháp tài chính nhằm hỗ trợ các làng nghề trên địa bàn tỉnh khôi phục, duy trì và phát triển sản xuất kinh doanh, đồng thời xây dựng thêm nhiều làng nghề và làng có nghề mới là hết sức quan trọng.

Xuất phát từ những lý do trên, nghiên cứu sinh đã lựa chọn đề tài: **“Giải pháp tài chính để phát triển làng nghề ở tỉnh Nghệ An”** làm luận án tiến sĩ cho mình nhằm vận dụng lý luận vào điều kiện thực tiễn hoạt động làng nghề trên địa bàn tỉnh Nghệ An, qua đó đề xuất các giải pháp góp phần phát triển làng nghề, đảm bảo mục tiêu phát triển bền vững làng nghề trên địa bàn tỉnh trong thời gian tới.

2. Tổng quan các công trình đã công bố liên quan đến luận án

2.1. Nghiên cứu của nước ngoài

- Báo cáo hội thảo: *“International workshop on application of science & technology for occupational village development Ha Noi, Viet Nam* thời gian từ 2-5/8/2010” và sách *“Science and Technology for Rural Development”* của Seetha I. Wickremasinghe, Ma. Josefina P. Abilay and Jayasamara Gunaratne. Daya (2012) [70]. Cuộc hội thảo này có 18 nước tham gia với 21 bài báo khoa học. Hội thảo chỉ ra phần lớn doanh nghiệp ở nông thôn triển khai ứng dụng công nghệ theo cách truyền thống và chưa vận dụng các công nghệ hiện đại vào sản xuất để nâng cao năng suất lao động, tăng thêm thu nhập. Chính vì vậy, công nghệ có vị trí quan trọng đối những người dân ở vùng nông thôn. Hơn nữa, cần có sự phối hợp hợp lý giữa các doanh nghiệp làng nghề với các tổ chức khoa học công nghệ để cập nhật những công nghệ đã được chứng minh là có hiệu quả để ứng dụng trong khu vực nông thôn. Việc đào tạo, chuyển giao công nghệ